

ปัญหาแรงงานต่างด้าวและ ผลกระทบต่อประเทศไทย

*ศาสตราจารย์ ดร. อีระ ศรีธรรมรักษ์

การเดินทางเคลื่อนย้ายถิ่น เป็นปรากฏการของมนุษยชาติที่เกิดขึ้นตั้งแต่ อดีตจนถึงปัจจุบันเนื่องมาจากวัฒนธรรมและปัจจัยหลายประการประกอบกัน อีกทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งเป็นยุคของโลกไร้พรมแดนในเรื่องของข่าวสารข้อมูลต่างๆ การเดินทาง การติดต่อสื่อสารที่สะดวกตลอดจนระบบเศรษฐกิจทุนนิยมได้รุกเข้าไปยังประเทศต่างๆ เกือบทั่วโลกนับเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการย้ายถิ่นทั้งภายในประเทศและการย้ายถิ่นระหว่างประเทศอย่างยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ในช่วงกว่าสามทศวรรษที่ผ่านมากระแสการย้ายถิ่นระหว่างประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบหลายประเทศที่เคยเป็นประเทศผู้ส่งออก ผู้ย้ายถิ่นกลับกลายเป็นประเทศที่รับผู้ย้ายถิ่นในรูปการเข้ามาของแรงงาน และได้เกิดประเทศปลายทางขึ้นใหม่อีกหลายประเทศ เช่น ประเทศอิตาลี สเปน โปรตุเกส ญี่ปุ่น ไต้หวัน สิงคโปร์ บรูไน รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งเป็นทั้งประเทศผู้รับและประเทศผู้ส่งออกแรงงาน เป็นต้น

สถานการณ์การย้ายถิ่นของแรงงานในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้เริ่มมาตั้งแต่ทศวรรษ

1980 ซึ่งในขณะนั้นมีประเทศในกลุ่มเอเชียหลายประเทศได้มีการพัฒนาเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ เช่น เกาหลีใต้ ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์ จึงเกิดสภาพของการขาดแคลนแรงงานภายในประเทศต้องนำเข้าแรงงานจากประเทศอื่นในแถบเอเชียที่มีการพัฒนาอุตสาหกรรมช้ากว่าและมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า ในขณะเดียวกันกลุ่มประเทศตะวันออกกลางซึ่งเป็นประเทศผู้ค้าน้ำมันก็มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจสูง มีความต้องการแรงงานจำนวนมากในงานก่อสร้างสาธารณูปโภคต่างๆ โดยมีค่าตอบแทนสูง จึงเกิดการไหลเข้าของแรงงานจากประเทศต่างๆ ข้ามชาติไปยังประเทศเหล่านี้ หลังทศวรรษ 1980 แรงงานข้ามชาติยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ (ILO) ได้มีการคาดประมาณว่า ในปี ค.ศ. 2000 จะมีแรงงานอพยพข้ามชาติในเอเชียไม่ต่ำกว่า 2 ล้านคน ในขณะนี้ประเทศที่นับว่าเป็นประเทศที่ส่งออกแรงงานรายใหญ่ ได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ ปากีสถาน บังคลาเทศ และอินโดนีเซีย รองลงมาได้แก่ ประเทศไทย ศรีลังกา และเกาหลีใต้

สถานการณ์ในประเทศไทยเริ่มมีผู้อพยพลี้ภัยชาวอินโดจีนเข้ามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1980 แต่จากการดำเนินนโยบายของรัฐในยุคนั้นประกอบกับการประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านและสำนักข้าหลวงใหญ่ขององค์การสหประชาชาติ ทำให้ประเทศไทยสามารถที่จะดำเนินการส่งกลับผู้ลี้ภัยได้เกือบทั้งหมด เมื่อสิ้นปี ค.ศ. 1995 และเมื่อสิ้นปี ค.ศ. 1996 ก็สามารถปิดศูนย์ผู้อพยพได้ทุกแห่ง ในขณะที่สถานการณ์การย้ายถิ่นโดยเหตุผลทางการเมืองของผู้อพยพจากอินโดจีนคลี่คลายลงจนเกือบหมดปัญหาแต่สภาพการบีบคั้นทางเศรษฐกิจก็ส่งผลให้ผู้อพยพในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน เช่น ลาว เวียดนาม กัมพูชา และพม่า ได้ลักลอบเดินทางเข้ามาทำงานในประเทศไทยเพิ่มขึ้นมาก

รูปแบบของแรงงานต่างชาติในประเทศไทย

1. แรงงานต่างชาติถูกกฎหมาย ได้แก่ คนต่างชาติที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยได้รับใบอนุญาตทำงาน (work permit) ซึ่งแบ่งได้ 4 แบบ คือ

ก. ประเภทตลอดชีพ ได้แก่ คนต่างชาติที่มีถิ่นอยู่ในประเทศไทยตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง

ข. ประเภทชั่วคราว ได้แก่ คนต่างชาติที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยถือวีซ่าประเภท คนอยู่ชั่วคราว (Non-immigrant visa) แล้วยื่นขอใบอนุญาตทำงาน ซึ่งโดยปกติใบอนุญาตทำงานที่ออกให้จะมีระยะเวลาครั้งละไม่เกิน 1 ปี

ค. ประเภทตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายอื่น

ได้แก่ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนฯ พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมฯ พระราชบัญญัติปิโตรเลียมฯ ซึ่งต้องเป็นต่างชาติที่เข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง โดยถือวีซ่าประเภทคนอยู่ชั่วคราว

ง. ประเภทตามมาตรา 12 พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง ได้แก่ คนต่างชาติที่ถูกเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการส่งออกนอกราชอาณาจักรหรือเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาต (ลักลอบเข้าเมือง) หรือคนต่างชาติที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้สัญชาติไทย หรือต่างชาติที่ถูกถอนสัญชาติไทย ให้ขอรับใบอนุญาตทำงานได้ตามประกาศกระทรวงหรือมติคณะรัฐมนตรี

2. แรงงานต่างชาติผิดกฎหมาย ได้แก่ คนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทย ทั้งที่ถูกต้องและไม่ถูกต้องตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง แต่ไม่ได้รับใบอนุญาตทำงาน หรือคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยถูกต้องตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง แต่ไม่ได้รับใบอนุญาตทำงาน หรือคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยถูกต้องตาม พระราชบัญญัติคนเข้าเมืองและได้รับใบอนุญาตทำงาน แต่ทำงานไม่ตรงตามอาชีพ หรือไม่ตรงตามสถานที่ หรือไม่ตรงตามระยะเวลาที่ได้รับการอนุญาต ก็ถือว่าเป็นแรงงานต่างชาติที่ผิดกฎหมาย

การลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงานของแรงงานต่างชาติได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมไทยมากมาย จนกระทั่งเมื่อประมาณ 10 ปีมานี้ เริ่มปรากฏว่ามีชาวต่างชาติลักลอบเข้ามาอาศัยและทำงานอยู่ในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะผู้ลักลอบเข้าเมืองชาวพม่า ซึ่งมีสถิติการถูกจับกุมสูงสุดและเพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อยๆ นับตั้งแต่ปี

พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา และยังมีการหลั่งไหลหรือ ทะลักเข้ามาอยู่ตามชายแดน ที่สำคัญคือ จำนวน คนต่างชาติที่ล้นลอบเข้าเมือง ซึ่งคาดว่ามียู่หลาย แสนคนนั้นมิได้จำกัดตัวอยู่เฉพาะตามแนวชายแดน เท่านั้น แต่ได้ล้นลอบเข้าไปทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ เกือบทั่วประเทศ จนรัฐไม่อาจควบคุมได้ อย่างทั่วถึง ซึ่งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับจำนวนผู้หลบหนีเข้าเมือง หรือจำนวนผู้หลบหนีเข้าเมืองหรือ จำนวนแรงงานต่างชาติที่ล้นลอบเข้าทำงานอยู่ใน ขณะนี้ก็ไม่สามารถทราบถึงจำนวนที่แท้จริง

ที่ผ่านมาแม้จะมีความพยายามในการ ประเมินจำนวนแรงงานต่างชาติหลายหน่วยงาน เช่น สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ศูนย์การดำเนินงานเกี่ยวกับผู้อพยพกระทรวงมหาดไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งการ ประเมินจากภาคเอกชน เช่น หอการค้าจังหวัด ซึ่งก็ยังคงได้ข้อมูลที่ไม่แน่นอนและไม่สอดคล้องกับ สภาพข้อเท็จจริงในบางพื้นที่ ขณะเดียวกันจำนวน แรงงานต่างชาติ หรือผู้หลบหนีเข้าเมืองก็ยังคงมี การล้นลอบเข้ามาอยู่เกือบตลอด แม้ว่าจะได้มี ความพยายามในการสกัดกั้นและผลักดันออกนอก ประเทศอย่างเข้มงวด

แรงงานที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ

1. แรงงานไร้ฝีมือ (Unskilled labour) ได้แก่ งานระดับล่าง เช่น แบกไม้ ก่อสร้าง ประมง เป็นต้น

2. นักวิชาการ (Interlectual worker) เข้ามาทำงานในฐานะนักวิชาการเฉพาะเรื่อง เช่น วิศวกร แพทย์

3. ผู้เชี่ยวชาญ (Expert หรือ Specialist) ที่รัฐบาลเชิญเข้ามาในฐานะผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ แรงงานต่างชาติที่มีปัญหา หมายถึง คนต่างชาติที่ล้นลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายและ / หรือทำงานโดยไม่ได้รับอนุญาตอยู่ในประเทศไทย โดยเฉพาะมาเป็นแรงงานไร้ฝีมือ ซึ่งมีหลายกลุ่ม ดังนี้

1. กลุ่มชาวเวียดนาม

ปัจจุบันมีผู้หลบหนีเข้าเมืองซึ่งเป็นคนเวียดนามในประเทศไทยมี 2 กลุ่ม ใหญ่ ๆ คือ

1.1) ญวนอพยพ คือ คนเวียดนามที่หลบหนีการปราบปรามของฝรั่งเศสในปี พ.ศ. 2488 - 2489 โดยหลบหนีเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยใน 13 จังหวัด คือ นครพนม มุกดาหาร อุบลราชธานี อุดรธานี ยโสธร สกลนคร ปราจีนบุรี สุราษฎร์ธานี พัทลุง บุรีรัมย์ หนองบัวลำภู สระแก้ว และอำนาจเจริญ ซึ่งไทย ผลักดันส่งกลับได้ประมาณ 45,033 คน ตกค้าง อยู่ 43,693 คน กรมการปกครองโดยสภาพความ มั่นคงแห่งชาติ (สมช.) มีมติให้สัญชาติ 36,693 คน ในปี 2539 เหลือ 4,000 คนที่กำลังอยู่ ระหว่างรอพิสูจน์สัญชาติ หรือมีสถานะเป็นผู้หลบ หนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายอยู่

1.2) ชาวเวียดนามที่ล้นลอบเข้า ทำงาน เป็นกลุ่มที่เดินทางจากเวียดนามผ่านทาง กัมพูชาโดยปลอมแปลงสัญชาติเป็นกัมพูชาก่อน เดินทางเข้าไทยทางพอยเปิด และเสียค่านายหน้า เพื่อเป็นค่าป่วยการในการเข้าไทยด้าน อำเภอรัญ ประเทศ จังหวัดสระแก้ว เพื่อมาทำงานใน

กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่นๆ ซึ่งขณะนี้อยู่ไม่ทราบจำนวนแน่ชัด

2. กลุ่มชาวลาว

2.1) ลาวอพยพ คือ กลุ่มคนลาวจากประเทศลาว อพยพเข้ามาอาศัยอยู่กับญาติพี่น้องตามแนวชายแดนแล้วไม่ยอมเดินทางกลับ บางคนสมรสกับคนไทยจนเกิดลูกหลาน เมื่อ พ.ศ. 2519 เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองในประเทศลาว ทำให้คนอพยพเข้ามามากขึ้น พ.ศ. 2534 ทางสภาความมั่นคงแห่งชาติ ได้จัดทำระเบียบประวัติและบัตรประจำตัวไว้ มีจำนวน 15,713 คน (ฝ่ายการทะเบียนชนกลุ่มน้อย 2539)

2.2) ชาวลาวที่ลักลอบเข้ามาทำงานในประเทศไทย เนื่องจากรูปร่างหน้าตาภาษาวัฒนธรรม ที่คล้ายคลึงกับคนไทยมาก ทำให้การลักลอบเข้ามาทำได้ง่าย และยังมีขบวนการที่ลักลอบนำพาเข้าโดยผ่านนายหน้า มีอยู่ประมาณ 10,000 คน

3. กลุ่มเอเชียใต้ที่ลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมาย ได้แก่

3.1) เนปาลอพยพ คนเนปาลที่อาศัยอยู่ในพม่าตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ขณะนั้นเนปาลและพม่าเป็นอาณานิคมของอังกฤษ จึงมีพวกเนปาลมาอาศัยอยู่ในพม่า ต่อมาพม่าได้เอกราช จึงขับไล่เนปาลออกนอกประเทศ ชาวเนปาลส่วนหนึ่งจึงอพยพเข้ามาในประเทศไทยโดยอาศัยอยู่ที่ อำเภอทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ทางราชการได้ทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวควบคุมไว้ จำนวน 1,500 คน

3.2) ชาวอินเดีย เนปาล ศรีลังกา ที่ลักลอบเข้าเมืองและมาทำงานโดยมีขบวนการรับจ้างนำพาเข้ามา โดยการปลอมแปลงเอกสารหนังสือเดินทางต่างๆ และได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวก ที่ลักลอบทำงานอยู่ในขณะนี้โดยส่วนใหญ่จะมีอาชีพค้าขายปลีก ไม่นับรวมกลุ่มที่เข้าเมืองถูกกฎหมายแต่อยู่เกินกำหนดที่ได้รับอนุญาตตามวีซ่าเข้าเมือง ซึ่งสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง คาดว่าจะตกค้างอยู่ในประเทศถึง 35,234 คน เป็นอย่างน้อย

4. กลุ่มชาวจีน

เป็นชาวต่างชาติกลุ่มใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งที่เข้าเมืองทั้งโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ทางสภาความมั่นคงแห่งชาติคาดประมาณว่าน่ามีอยู่ไม่น้อยกว่า 40,000 คน

5. กลุ่มชาวกัมพูชา

เป็นกลุ่มที่ตั้งใจเข้ามาเพื่อที่จะทำงาน โดยส่วนใหญ่มาเป็นแรงงานรับจ้างในภาคเกษตรกรรมตามบริเวณชายแดน บางส่วนก็เข้ามาเป็นแรงงานรับจ้างในกิจการประเภทอื่นๆ เช่น เป็นลูกจ้างปั้มน้ำมัน ลูกจ้างโรงงาน ลูกเรือประมง โดยลักลอบเข้ามาตามช่องทางระหว่างชายแดนไทย กัมพูชา และมีนายหน้ามารับขึ้นรถไปทำงาน ส่วนใหญ่จะเข้ามากรุงเทพมหานคร นครราชสีมา สระบุรี มีจำนวนหนึ่งถูกลักพามาหรือนำเข้ามาเป็นแรงงานกึ่งทาส เป็นแก๊งขอราน หรือทำงานก่อสร้างมีประมาณ 20,000 คน ไม่นับรวมพวกที่ไปเข้า - เย็นกลับ

6. กลุ่มชาวพม่า

ปัจจุบันมีสถานะเป็นผู้หลบหนีเข้าเมือง จัดว่าเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีจำนวนมากที่สุด จำแนกออกได้ ดังนี้

6.1) ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า ซึ่งเป็นบุคคลจากประเทศพม่าที่มาจากหลายเชื้อชาติ เช่น มอญ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ ละว้า และพม่า ที่อพยพเข้ามาประเทศไทย เนื่องจากพม่ามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นสังคมนิยม เกิดการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่าและชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจฝืดเคือง จึงทำให้ราษฎรตามแนวชายแดนหลบหนีเข้ามาในประเทศไทย เริ่มแรกมิได้มีการลงบันทึกจำนวนที่แน่ชัด ต่อมาชาวพม่ามีจำนวนเพิ่มขึ้น รัฐบาลไทยจึงประกาศให้มีการควบคุมโดยมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย จัดทำทะเบียนประวัติ และบัตรประจำตัวไว้ (บัตรสีชมพู) โดยเรียกว่า “ผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่า” และกำหนดว่าต้องเป็นผู้เข้ามาก่อนวันที่ 9 มีนาคม 2519 เท่านั้น ปัจจุบันมีจำนวน 57,735 คน ซึ่งบุคคลเหล่านี้ทางราชการผ่อนผันให้สามารถขออนุญาตทำงานได้ แต่ต้องยังอยู่ในเขตพื้นที่ควบคุม

6.2) ผู้หลบหนีเข้าเมืองจากพม่า คือ ผู้อพยพที่เข้ามาหลังวันที่ 9 มีนาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งกระทรวงมหาดไทยได้จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวควบคุมไว้ใน พ.ศ. 2537 โดยแบ่งเป็นเข้าผู้ที่เข้ามามีถิ่นถาวรในประเทศไทย (บัตรสีส้ม) จำนวน 13,000 คน ซึ่งทางราชการได้ผ่อนผันให้สามารถทำงานได้ในเขตพื้นที่ควบคุม และกลุ่มที่เข้ามาเป็นแรงงานและอาศัยอยู่กับนายจ้าง (บัตรสีม่วง) ซึ่งรัฐบาลได้มี

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. 2535 ผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานพม่าได้ใน 10 จังหวัดชายแดน ในกรณีที่หาคนงานไทยมารับจ้างไม่ได้ มีผู้มาลงทะเบียนประวัติไว้จำนวน 101,845 คน (ฝ่ายการทะเบียนชนกลุ่มน้อย 2534)

6.3) ผู้ลี้ภัยหรือผู้หลบภัยสงคราม ซึ่งเข้ามาอยู่ในเขตอำเภอชายแดนที่มีการสู้รบ เช่น ตาก กาญจนบุรี และเพิ่มสูงขึ้นในช่วงที่เกิดเหตุการณ์ปราบปรามนักศึกษาและประชาชนเมื่อ พ.ศ. 2531 ปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 80,000 – 90,000 คน

6.4) นักศึกษา / ปัญญาชน หลบหนีมาด้วยเหตุผลทางการเมืองในพม่า บางส่วนได้เข้ารายงานตัวต่อทางราชการและพักพิงอยู่ในศูนย์อพยพ มีจำนวนประมาณ 25,000 คน ที่ได้มีการจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรควบคุมไว้ โดยได้รับการผ่อนผันให้ทำงานได้เฉพาะในเขตพื้นที่ควบคุม

6.5) ชาวพม่าที่ลักลอบเข้ามาทำงาน กลุ่มนี้เป็นพวกที่ตั้งใจหลบหนีเข้ามาเพื่อหางานทำโดยเฉพาะ เพื่อหนีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่แร้นแค้น อดอยากและไม่มียานทำในประเทศพม่า ซึ่งคาดว่าจะมีหลายแสนคน โดยเข้ามาเป็นแรงงานในภาคเกษตร ลูกจ้าง ร้านค้า ร้านอาหาร ลูกจ้างเรือประมง เป็นต้น บริเวณจังหวัดชายแดน กรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และจังหวัดที่มีความต้องการทางแรงงานสูง เช่น ภูเก็ต นครราชสีมา มีทั้งที่เข้ามาด้วยตนเองและมีนายหน้าพาเข้ามาตามจุดผ่านแดนต่างๆ รวมทั้งประเภทที่เข้ามาทำงานแบบไปเช้าเย็นกลับบริเวณพื้นที่แนวชายแดน

7. ชาวเขาและชนกลุ่มน้อยที่มีสถานะเป็นผู้พลบทนเข้าเมือง

จากข้อมูลกรมการปกครองสรุปได้ว่า มีจำนวน 372,102¹ คน โดยแบ่งเป็น

7.1) ชาวเขาที่ไม่ได้มีถิ่นที่เกิดในประเทศไทย มีทั้งผู้ที่ได้จัดทำทะเบียนประวัติและถือบัตรบุคคลบนพื้นที่สูงกับผู้ที่ไม่ถือบัตร โดยผู้ถือบัตรได้รับอนุญาตให้ทำงานได้เฉพาะในเขตอำเภอที่อยู่ แต่สามารถขอออกนอกพื้นที่ได้เป็นครั้งคราวเมื่อมีเหตุจำเป็นแรงงานต่างชาติที่ลักลอบเข้าเมืองจัดว่าเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด และกำลังมีปัญหามากที่สุดในปัจจุบัน กระทรวงมหาดไทยได้เคยคาดประมาณจำนวนผู้พลบทนเข้าเมืองประเภทต่างๆ (ปี 2536 - 2537) รวมทั้งหมดแล้วคาดว่าน่าจะมีจำนวนถึง 1,500,000 คน ซึ่งจำนวนผู้พลบทนเข้าเมืองนี้ได้มีการจัดทำทะเบียนประวัติและออกบัตรประจำตัวควบคุมไว้จำนวนหนึ่ง เช่น เนปาล อพยพ ผู้ลี้ภัย ผู้พลัดถิ่นก่อน 9 มีนาคม 2519 แต่กลุ่มที่กำลังเป็นปัญหามากขณะนี้ก็คือ กลุ่มผู้ลักลอบเข้าเมืองและมาทำงานที่มาจากประเทศเพื่อนบ้านตามบริเวณชายแดนที่ติดกับพม่า ลาว และกัมพูชา ซึ่งเข้ามาภายหลังด้วยเหตุผลทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ โดยเฉพาะแรงงานจากประเทศพม่า เนื่องจากไทยมีพรมแดนติดต่อกับพม่ายาวถึง 2,387 กิโลเมตร และบางเส้นทางก็สามารถเข้ามาได้โดยสะดวก และเจ้าหน้าที่ก็ไม่อยู่ในวิสัยจะควบคุมดูแลได้ทั่วถึง จึงทำให้จำนวนผู้ลักลอบเข้ามาทำงานในกลุ่มนี้เพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว จนทำให้ไม่

สามารถทราบถึงจำนวนที่แท้จริงของผู้พลบทนเข้าเมืองในส่วนนี้ได้

7.1) ชาวไทยภูเขาที่ตกสำรวจ ในระหว่างที่มีการจัดทำทะเบียนประวัติทำให้ มีสถานะเป็นคนเข้าเมืองผิดกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันกระทรวงมหาดไทยได้มีนโยบายเปิดให้ขอสถานะคนต่างด้าวได้ในปี 2540 เป็นต้นมา

ผลกระทบของการอพยพของแรงงานต่างประเทศ การนำแรงงานต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย เป็นเหตุการณ์โดยปกติของโลกในยุคปัจจุบัน แรงงานต่างชาติให้ทั้งผลดีและผลเสียต่อประเทศเจ้าบ้าน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรู้จักควบคุมและจัดให้แรงงานเหล่านั้นเอื้อประโยชน์ต่อประเทศเจ้าบ้านให้มากที่สุด และส่งผลเสียให้น้อยที่สุดต่อประเทศเจ้าบ้านเช่นกัน ดังนั้นนโยบายและการดำเนินงานในเรื่องแรงงานต่างชาติจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลของประเทศต้องให้ความสำคัญ เพื่อให้การบริการจัดการเกิดความสอดคล้องทรัพยากรที่มีอยู่ในชาติ นำสิ่งที่ดีมาสู่ประเทศของตนให้มากที่สุด การอนุญาตให้แรงงานฝีมือต่างชาติอยู่ในประเทศไทย ถ้าเป็นการอยู่ในระยะเวลาที่ไม่นานจะทำให้เกิดผลดีมากกว่าผลเสีย แต่ถ้าอยู่นานอาจเกิดผลเสียมากกว่าผลดีในประเทศจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและหามาตรการควบคุมดูแลให้สามารถใช้ประโยชน์จากแรงงานฝีมือต่างชาติเหล่านี้ให้ได้มากที่สุด

¹ กฤตยา อาชวนิชกุล และคณะ ความซับซ้อนและความสับสนเรื่อง คนข้ามชาติในประเทศไทย, นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2540, หน้า 45.

ผลดีของการนำแรงงานฝีมือต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย

การลงทุนของต่างชาติในประเทศไทย จะช่วยให้มีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศอย่างรวดเร็ว เป็นการนำเงินตราต่างประเทศเข้าในประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายส่งเสริมการลงทุน ทั้งจากในและนอกประเทศมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 กล่าวได้ว่าแรงงานฝีมือต่างชาติที่มาพร้อมกับการลงทุนมีส่วนช่วยให้เกิดการต่อเนื่องในการผลิตทำให้เศรษฐกิจของประเทศมีการพัฒนาได้เร็วขึ้น และทำให้เกิดการขยายตัวในธุรกิจด้านอื่นๆ เพื่อรองรับการเข้ามาของแรงงานฝีมือต่างชาติ และธุรกิจที่เข้ามาลงทุนต่างๆ เช่น ธุรกิจเกี่ยวกับที่พัก ร้านอาหาร สถานบริการต่างๆ เป็นต้น ช่วยให้แรงงานไทยมีงานทำ และช่วยให้เกิดการไหลเวียนเงินตราในประเทศ ทำให้เศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น

ด้านแรงงาน การเข้ามาของแรงงานต่างชาติเป็นผลดีที่ช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงานไทยบางส่วน และเพิ่มกำลังแรงงานในประเทศไทย

ด้านเทคโนโลยี มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ต่างๆ เข้ามาช่วยในการผลิตทำให้แรงงานไทยมีประสบการณ์และความรู้เพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้มีการถ่ายทอดความรู้ (Technology Transfer) ไปยังแรงงานไทยด้วย เพื่อเป็นการฝึกอบรมแรงงานในประเทศให้มีความรู้ และความชำนาญเป็นการเพิ่มขีดความสามารถของแรงงานไทยไปด้วย

ด้านการศึกษา ส่งผลให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา มีการเพิ่มมาตรฐานและขยายฐานการศึกษาในประเทศ มีการเพิ่มเนื้อหา ความรู้ และเปิดหลักสูตรใหม่ เพื่อให้สามารถติดต่อและร่วมงานกับแรงงานฝีมือต่างชาติได้

ด้านวัฒนธรรม การทำงานร่วมกับแรงงานฝีมือต่างชาติ ทำให้ต่างฝ่ายต่างเรียนรู้กันเป็นการแลกเปลี่ยนทั้งวัฒนธรรม และความเป็นอยู่ ทำให้แรงงานไทยมีความรู้ ความเข้าใจในวัฒนธรรมของคนชาติต่างส่งผลให้คนไทยสามารถสื่อสารและประกอบธุรกิจกับคนชาติต่างๆ ได้ดีขึ้น

ผลเสียของการนำแรงงานฝีมือต่างชาติเข้ามาในประเทศไทย

ด้านแรงงาน ถ้ามีการนำเข้าแรงงานฝีมือต่างชาติเข้ามาอย่างมากมายและต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานๆ หรือมีการนำเข้าอย่างเสรี อาจส่งผลให้เกิดการแย่งงานของแรงงานฝีมือไทยอย่างถาวร เพราะผู้ประกอบการสามารถจ้างแรงงานฝีมือต่างชาติได้ในค่าจ้างที่ถูกกว่าการจ้างแรงงานฝีมือไทย อาจเป็นปัจจัยผลักดันให้แรงงานฝีมือไทยต้องตกงานและต้องย้ายออกนอกประเทศและกลายเป็นปัจจัยดึงดูดแรงงานฝีมือในประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ โดยรอบ เช่น ฟิลิปปินส์ จีน อินเดีย มาเลเซีย ย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทยมากขึ้น

ด้านปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต เกิดการขาดแคลนปัจจัยที่เป็นบริการขั้นพื้นฐานและเป็นการเพิ่มภาระให้รัฐบาล ในการจัดปัจจัยพื้นฐานเพื่อรองรับการเพิ่มประชากร (คนต่างชาติย้ายถิ่นเข้ามา) ที่มาใช้ปัจจัยพื้นฐานเพิ่มขึ้น เช่น ไฟฟ้า น้ำประปา ในขณะที่เดียวกันก็เพิ่มมลภาวะที่เป็นพิษสิ่งแวดล้อม เช่น ชยะ เป็นการเพิ่มภาระให้แก่รัฐบาลในการจัดหาสาธารณูปโภคให้เพียงพอ กับความต้องการ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติ เกิดการใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติของไทยอย่างมาก ในการลงทุนบางประเภท โดยมีได้คำนึงถึงผลเสียที่จะ

ตามมา นับเป็นการทำลายทรัพยากรของประเทศ โดยที่ไม่สามารถสร้างกลับคืนมาได้ ในขณะที่เดียวกันธุรกิจอาจก่อให้เกิดมลพิษตกค้างในระยะเวลายาวต่อไปได้

ผลกระทบจากการเข้ามาทำงานของแรงงานต่างชาติดังกล่าว

การลักลอบเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อทำงานของแรงงานต่างชาติให้ก่อให้เกิดปัญหาสังคมไทยมากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ความมั่นคงของประเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เพราะรัฐไม่สามารถจะเข้าไปควบคุมดูแลได้ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดปัญหาดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1) การชะลอตัวของโครงสร้างของอัตราค่าแรงขั้นต่ำ ผลกระทบนี้จะกระทบกับแรงงานไทย ซึ่งถูกกดค่าจ้างแรงงาน เพราะนายจ้างมีทางเลือกที่สามารถจ้างแรงงานต่างชาติได้หากแรงงานไทยไม่ทำ ซึ่งในปัจจุบันนี้ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่มีอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำอยู่ในระดับสูง อาจส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างฐานการผลิตของนักลงทุนต่างประเทศที่จะย้ายฐานการผลิตไปลงทุนในประเทศที่มีค่าจ้างแรงงานถูกกว่า ในกรณีนี้จะส่งผลกระทบต่อสินค้าส่งออกของไทย ซึ่งจะทำให้ความสามารถในการแข่งขันลดลง

2) ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกของ ILO (International Labour Organization) ซึ่งกำหนดมาตรฐานของแรงงานไว้ว่า นายจ้างจะต้องจัดสภาพการทำงานอย่างมีมาตรฐาน และลูกจ้างต้องมีอิสระในการรวมตัวเป็นสหภาพแรงงานและมีอิสระในการต่อรอง รวมทั้งอิสระจากการบังคับใช้

แรงงาน แต่ในสภาพความเป็นจริงประเทศไทยใช้แรงงานต่างชาติที่ไร้ฝีมือ ไร้อำนาจต่อรองงานที่ไร้ความรู้ ทักษะต่ำ เสี่ยงอันตราย จึงเสมือนเป็นการเอาเปรียบข้ามชาติ

3) ปัญหาการกีดกันทางการค้า เนื่องจาก การที่ผู้ประกอบการใช้แรงงานต่างชาติดูถูก จะมีผลกระทบต่อ การส่งออกของประเทศ ใน การที่จะถูกประเทศคู่ค้าใช้มาตรการกีดกันทางการค้ามาเป็นข้ออ้างว่า ชนชั้นแรงงานถูกเอาเปรียบและถูกขูดรีดแรงงาน ซึ่งจะถูกล่ามหัวว่า ประเทศไทยละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่น ในการประชุมระดับรัฐมนตรีของ WTO (World Trade Organization) ที่สิงคโปร์ ทาง EU และสหรัฐอเมริกาได้พยายามที่จะเชื่อมโยงปัญหาแรงงานเข้ากับการค้าในการที่จะกีดกันการส่งเสริมสินค้าออกของประเทศกำลังพัฒนา

4) นายจ้างขาดการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต เนื่องจากต้นทุนในการผลิตส่วนที่เป็นแรงงานซึ่งได้มาจากแรงงานต่างชาติที่มีต้นทุนที่ถูก การลงทุนโดยการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ ดังนั้นจึงไม่น่าสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ มาใช้ในการผลิตของตน

5) เกิดการแย่งงานของแรงงานไทย เสริมให้ผู้ประกอบการมีอำนาจต่อรองที่สูงกว่า เพราะสามารถใช้แรงงานต่างชาติที่มีความอดทนมากกว่า ควบคุมดูแลได้ง่ายกว่าแรงงานไทย

6) รัฐสูญเสียทรัพยากรทั้งที่เป็นบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ในการเลี้ยงดูแรงงานต่างชาติที่ถูกจับกุมได้ เสียค่าใช้จ่ายในการส่งกลับประเทศภูมิลำเนา

ด้านสังคม

1) แรงงานส่วนใหญ่เข้ามาในลักษณะตัวคนเดียว แต่เมื่ออยู่นานก็จะมีเรื่องการแต่งงานข้ามชาติ ซึ่งเด็กที่เกิดมาต้องเผชิญกับปัญหาเรื่องสัญชาติ การศึกษา และสถานภาพในสังคม

2) ปัญหาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชากร ซึ่งพบว่าคดีอาญาที่เกิดขึ้นกับคนไทยเป็นจำนวนมาก ได้แก่ คดีอุจฉกรรจ์ และสะเทือนขวัญ คดีประทุษร้ายต่อชีวิตและร่างกาย คดีลักทรัพย์ วิวาททรัพย์สิน เป็นต้น

ด้านสาธารณสุข

1) แรงงานต่างชาติที่เป็นเพศหญิง ส่วนหนึ่งมีเป้าหมายเพื่อประกอบธุรกิจอาชีพหญิงบริการ ส่งผลให้เกิดอาชีพหญิงบริการทางเพศข้ามชาติมากขึ้น อันจะทำให้เกิดการติดต่อและการแพร่ระบาดของโรค เช่น โรคเอดส์ เพิ่มมากขึ้น ซึ่งกลุ่มเสี่ยงสูงสุด คือโสเภณีชาวพม่า

2) ปัญหาโรคระบาดและโรคติดต่อที่แรงงานต่างชาติเป็นผู้นำเข้ามา เช่น โรคระบบทางเดินหายใจ ชิฟิลิส มาเลเรีย ไข้ซัง โรคเอดส์ โรคอุจจาระร่วง โรคโปลิโอ ซึ่งบางโรคเป็นโรคระบาดที่ได้หายไปจากเมืองไทยแล้วก็กลับมาอีก เช่น โรคเรื้อน

ด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศ

1) ปัญหาความมั่นคงภายในประเทศ เมื่อแรงงานต่างชาติเข้ามาเป็นจำนวนมากจะก่อให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยภายในประเทศ ถ้าคนเหล่านี้ก่อความไม่สงบภายในโดยการชุมนุมเรียกร้องค่าแรงเพิ่มขึ้น หรือรวมตัวตั้งเป็นกลุ่มก่ออาชญากรรมหรือก่อวินาศกรรมก็จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงภายในได้

2) แรงงานสัญชาติพม่าที่ลี้ภัยอยู่ในประเทศไทยส่วนใหญ่ไม่มีพหุติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการเมือง แต่กลุ่มต่อต้านที่เป็นชนกลุ่มน้อยรวมทั้งนักการเมืองและนักศึกษาที่ลี้ภัยเข้ามาทำงานในประเทศไทย มีการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลพม่า ทั้งด้านการเมืองและการใช้พื้นที่ไทยเป็นฐานในการก่อร้าย ซึ่งอาจทำให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและพม่า

3) การลี้ภัยเข้ามาของแรงงานต่างชาติมีหลายเชื้อชาติ เช่น พม่า มีการแยกชาวพม่าที่เชื่อชาติเป็นมอญ กระเหรี่ยง โดยไม่ยอมรับว่าเป็นพม่า ดังนั้นหากประเทศไทยกวาดล้างจับกุมและส่งกลับไปยังพม่า ก็อาจจะเกิดข้อโต้แย้งและอาจลุกลามเป็นปัญหาระหว่างประเทศได้

ผลกระทบต่อด้านบวก หากประเทศไทยสามารถจัดให้แรงงานต่างชาติเข้ามาสู่ระบบการควบคุมดูแล ของทางราชการ

1) รัฐบาลจะมีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับแรงงานที่ลี้ภัยเข้าประเทศ และเข้ามาทำงานโดยผิดกฎหมาย ซึ่งหากรัฐบาลมีข้อมูลเหล่านี้ย่อมจะเป็นประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ ยังมีข้อมูลสนับสนุนในการที่จะเจรจาเพื่อส่งแรงงานต่างชาติเหล่านี้กลับประเทศต่อไปในอนาคต

2) การจัดระบบดังกล่าว จะทำให้รัฐบาลสามารถควบคุมปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างรัดกุมยิ่งขึ้น

3) บรรเทาการขาดแคลนแรงงานบางระดับในบางประเภทบางกิจการได้ในระดับหนึ่งโดยเฉพาะลักษณะงานที่คนไทยไม่นิยมทำ เนื่องจากเป็นงานที่สกปรก มีกลิ่นเหม็น งานหนักและเป็น

การทดแทนแรงงานไทยบางส่วนที่เดินทางไปทำงานในต่างประเทศ ที่มีค่าแรงงานสูงกว่าประเทศไทย เช่น ประเทศในตะวันออกกลาง ไต้หวัน ฮองกง สิงคโปร์ ซึ่งสาเหตุหนึ่งของการขาดแคลนแรงงานในประเทศ

4) เป็นประโยชน์ในการเจรจาต่อรองทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการของสิทธิมนุษยชน ไม่ทำให้ประเทศคู่ค้ารายใดรายหนึ่งหรือองค์การการค้าโลก นำปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนมาเป็นเงื่อนไขในการกีดกันทางการค้าระหว่างประเทศได้

5) รัฐจะมีรายได้รายค่าธรรมเนียมนอกใบอนุญาตให้ทำงาน และจะมีรายได้จากกลุ่มบุคคลดังกล่าว สามารถใช้ประโยชน์ด้วยการนำรายได้ในส่วนนี้มาใช้ ค่าใช้จ่ายในการให้บริการทางสังคม การศึกษา พัฒนาฝีมือแรงงาน และสาธารณสุขแก่แรงงานต่างชาตินี้อย่างเป็นธรรม โดยรัฐบาลไม่ได้รับภาระค่าใช้จ่ายทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับแรงงานเหล่านี้

6) แรงงานต่างชาติมีโอกาสเข้าสู่ระบบที่ถูกต้องตามกฎหมาย พ้นจากความรู้สึกหวาดกลัวและความกดดันต่างๆ ส่งผลต่อขวัญกำลังใจในการทำงานเพื่อจะได้ร่วมพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ ตลอดจนช่วยลดปัญหาสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากแรงงานเหล่านี้ คือ แรงงานเหล่านี้จะได้มีงานทำ และมีรายได้ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายไม่ก่อเกิดปัญหาอาชญากรรมต่างๆ

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 ผลักดันให้แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายออกไปจากประเทศไทยอย่างสิ้นเชิง ตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ยกเว้นงานบางประเภทที่ขาดแคลนจริงๆ ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น เป็นเรื่องที่ทำได้ยากในทางปฏิบัติ อันเนื่องมาจากปัจจัยอุปสรรคหลายประการ เช่น นายจ้างไม่ให้ความร่วมมือกับรัฐบาลอย่างจริงจัง เมื่อผลักดันออกไป นายจ้างรับกลับเข้ามาทำงานในประเทศไทยอีก บางครั้งภายในวันเดียวกันกับที่ส่งออกไปนั่นเอง ประกอบกับเขตแดนเชื่อมต่อระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่แรงงานต่างด้าวทะลักเข้ามาโดยเฉพาะพม่า นั้นค่อนข้างจะยาวมาก ซึ่งเจ้าหน้าที่บ้านเมืองไม่สามารถดูแลได้ทั่วถึง เพราะรัฐบาลมิได้มีมาตรการทางกฎหมายที่รัดกุมพอที่จะสกัดกั้นมิให้แรงงานต่างด้าวเล็ดรอดเข้ามาได้ ประกอบกับไม่มีบทลงโทษนายจ้างที่ฝ่าฝืนอย่างรุนแรงเหมือนกัน เช่น มาตรการของต่างประเทศ เช่น ประเทศญี่ปุ่น แรงงานต่างด้าวที่จะเข้าไปทำงานในประเทศญี่ปุ่นได้จะต้องผ่านองค์การภาคเอกชน หรือบริษัทจัดหางานเสียก่อน อาจเข้ามาในรูปของการฝึกอบรม แต่งานกับคนญี่ปุ่น หรือดูงาน 6 เดือน หรือ 1 ปี แต่จริงๆ แล้วก็เข้าไปทำงานนั่นเอง และจะได้รับการขยายเวลาการอบรมเป็นระยะๆ ภายใต้การรู้เห็นเป็นใจของรัฐบาล มิฉะนั้นรัฐบาลญี่ปุ่นจะไม่รับคนต่างด้าวทำงานในประเทศเด็ดขาด

ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงควรเร่งออกกฎหมาย หรือปรับปรุงกฎหมายจัดหางานและคุ้มครองคนงาน โดยเพิ่มหมวดจัดหางานและคุ้มครองคนงาน ที่เป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ต้องผ่านบริษัทจัดหางานที่อยู่ภายใต้การควบคุม ของรัฐบาล หรือเข้ามาอบรมดูงานในประเทศไทย โดยบริษัทที่จัดนำเข้านั้นเป็นผู้รับผิดชอบ เช่นนี้ ก็จะเป็นมาตรการหนึ่งที่สามารถควบคุมแรงงานต่าง ด้าวเหล่านี้ได้อย่างจริงจัง หากนายจ้างฝ่าฝืนก็จะมี ความผิดและถูกลงโทษ

อย่างไรก็ดี ขณะนี้ได้มีมติคณะรัฐมนตรีลง วันที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2542 ให้กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมรับข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีไปพิจารณา ดังนี้

1. แนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาแรงงานต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายให้บรรเทาเบาบาง ลง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมควร พิจารณากำหนดกิจการบางประเภทบางอาชีพที่ เหมาะสม เพื่อเปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าว สามารถเข้าทำงานโดยถูกต้องตามกฎหมายและไม่ เป็นผลเสียต่อประเทศและแรงงานไทย

2. พื้นที่ดำเนินการซึ่งกำหนดจังหวัดที่ ได้รับบริการผ่อนผันให้มีการจ้างแรงงานต่างด้าวโดย พิจารณาข้อมูล ตัวเลขที่มีการแจ้งในทะเบียน ประจำวันนั้น เพื่อให้ถูกต้องตามความเป็นจริง ควร พิจารณาให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงในการ ประกอบอาชีพหลักของจังหวัดนั้นๆ ประกอบการ พิจารณาอีกทางหนึ่งด้วย

3. การกำหนดจำนวนคนที่ได้รับการผ่อนผันไว้เป็นจำนวนแน่นอนในแต่ละจังหวัดแต่ละกิจการในบัญชีฯ อาจมีข้อจำกัดในการดำเนินการ ควร

ให้จังหวัดเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสม และ เสนอขั้นตอนให้คณะกรรมการนโยบายบรรเทา ปัญหาการว่างงานแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็น ชอบต่อไป

จากมติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐเองก็ ตระหนักว่า การขับไล่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย ออกไปจากประเทศ เป็นเรื่องที่มีอาจทำได้ในทาง ปฏิบัติ จึงกำหนดแนวทางในการบรรเทาเบาบาง ปัญหาแรงงานต่างด้าวให้ลดน้อยลง โดยผ่อนผัน ให้อยู่ทำงานในประเทศไทยได้ โดยเฉพาะอาชีพ และประเภทของแรงงานที่ประเทศไทยขาดแคลน ทั้งนี้อยู่ในดุลยพินิจของแต่ละจังหวัด (ผู้ว่าราชการ จังหวัด) ตามความเหมาะสม แล้วเสนอขั้นตอนไป ยังคณะกรรมการนโยบายบรรเทาปัญหาการว่างงาน แห่งชาติต่อไป ซึ่งเป็นมาตรการอีกประการหนึ่ง นอกเหนือจากมาตรการทางด้านกฎหมายที่คณะ กรรมการสิทธิการแรงงาน และสวัสดิการสังคมได้เสนอ ไว้ในตอนต้น

ข้อเสนอแนะ

1) ควรออกระเบียบ หรือประกาศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมกำหนดให้นายจ้างหรือสถานประกอบการรับลูกจ้างไทยเป็นลำดับ แรก เมื่อพ้นระยะเวลาที่กำหนดจึงจะสามารถรับ ลูกจ้างที่เป็นคนต่างด้าว โดยนำลูกจ้างต่างด้าวไป รับการผ่อนผันให้ทำงานได้ในโรงงานนั้นเป็นการ เฉพาะและในระยะเวลาที่กำหนด

2) ควรมีการกำหนดประเภทงานที่ขาด แคลนคนงานที่เป็นคนไทยจริง ๆ และอนุญาตให้ ต่างด้าวทำงานในประเภทนั้นได้ เช่น งานประมง หรืองานทำสวนยางพารา และนายจ้างจะต้องพาลูก

จ้างไปจดทะเบียนหรือรับการผ่อนผันทำงานได้ตามข้อแรกต่อไป

3) รัฐควรออกข้อกำหนดให้นายจ้างที่จะรับคนต่างด้าวเข้าทำงานได้จำต้องผ่านทางบริษัทจัดหางานเท่านั้น มิฉะนั้นจะมีความผิด ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักประกันให้กับนายจ้างอีกต่อหนึ่งด้วย

4) ควรยกเลิกการเรียกเก็บเงินประกันการทำงานคนต่างด้าว (1,000 บาท) จากนายจ้าง เพราะนอกจากจะเป็นจำนวนเงินที่สูงมากแล้วยังทำให้นายจ้างไม่ยอมมาจ่ายเงินประกัน เพราะไม่แน่ใจว่าคนต่างด้าวจะหนีไปเมื่อไร ก็จะทำให้เสียเงินประกันฟรีไป

5) ควรออกกฎหมายกำหนดค่าจ้างขั้นต่ำสำหรับแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือโดยเฉพาะให้แตกต่างกับแรงงานไทย โดยมีต้องพะวงกับสิ่งใด เพราะเป็นเอกสิทธิของประเทศไทยที่จะกำหนดความแตกต่างเรื่องค่าจ้างได้ ซึ่งจะทำให้นายจ้างสบายใจมากขึ้น

6) รัฐมนตรีควรแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนงานโดยเพิ่มหมวดจัดหางานคนต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทยได้จะต้องผ่านบริษัทจัดหางานที่จดทะเบียนถูกต้องเท่านั้น เช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น

บรรณานุกรม

กุตล สุนทรธาดา และ อุมารณณ์ ภัทรวณิชย์. (2540). กระบวนการจ้างแรงงานข้ามชาติที่ลึกลับอบเข้าเมืองและความคิดเห็นของภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง. นครปฐม : สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

เกษมสันต์ จินฉวาโส. (2538). แรงงานอพยพจากต่างประเทศ : ข้อเท็จจริงประเด็นปัญหาและแนว ทางแก้ไข. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (NESDB).

คณะกรรมการธิการแรงงานและสวัสดิการสังคม วุฒิสภา. (2543). รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง ปัญหาแรงงานอพยพ : รายงานเสนอต่อวุฒิสภา. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการธิการแรงงานและสวัสดิการสังคม วุฒิสภา.